

6.10.2016

KORKEAKOULUJEN YHTEISTYÖRAKENTEET — VISIO PUUTTUU

Arene on esittänyt, että Suomen korkeakoulukokonaisuuden kehittämiseksi tarvitaan laajapohjainen kokonaistarkastelu ja korkeakoulupoliittinen visio maailman parhaan korkeakoululaitoksen rakentamisesta Suomeen (www.arene.fi/fi/ammattikorkeakoulut/vaikuttavuus/rake-selvitys).

Nyt tahtotila siitä, mihin ammattikorkeakouluja viedään, on epäselvä. Alueellisissa ratkaisuissa edetään monin eri intressein. Toimenpiteiden vaikutuksia ei katsota riittävän kauas, esim. osaamistarpeiden kannalta.

Hallitusohjelma antaa lähtökohtaisesti suuntaviivat korkeakoulupolitiikalle, mutta taloudellinen realismi ohjaa toimintaa enemmän kuin jaettu kirkas näkemys siitä, mitä rakenteellisella kehityksellä alueellisesti ja valtakunnallisesti tavoitellaan. Korkeakoulupolitiikkaa tehdään myös tutkintorakenteiden kautta. Tätä kaikkea ei pohdita riittävästi, ei edes korkeakouluissa ja alueilla. Tämä on huolestuttavaa.

Arenen näkemyksen mukaan yhteistyörakenteita ei tule rakentaa omistusjärjestelyt edellä, vaan toiminnallisuus ja korkeakoulujen vahvuudet edellä. Muuten vaarana on, että kansallisesti ajaututaan lyhytnäköisiin, eri suuntiin johtaviin ratkaisuihin, joissa ammattikorkeakoulutoiminnan vahvuudet myös kansallisessa kokonaisuudessa voidaan menettää. Tähän tuskin meillä Suomessa on varaa. Arene edellyttää, että korkeakoulusektoreiden yhteistyörakenteissa säilytetään ammattikorkeakoulutoiminnan vahvuudet, kaksiportainen tutkintojärjestelmä sekä aluekehitystä tukeva tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatiotoiminta.

Ammattikorkeakoulu-uudistuksessa valtio sai ammattikorkeakoulujen ohjauksen itselleen, yliopistojen tavoin. Nyt valtion ohjausrooli näyttää epäselvältä. Rakenteellisten uudistusten edellyttämä kokonaiskuva puuttuu siitä, mitä korkeakoulujen yhteistyöltä odotetaan ja mihin tulevaisuuskuvaan on varauduttava. Ainakaan se ei ole julkilausuttuna toimijoiden tiedossa. Hallituksen puolivälitarkastelussa olisi hyvä selkeyttää korkeakoulupolitiikan ja innovaatiopolitiikan linja, sekä korkeakoulujen yhteistyön pelisäännöt.

Uudistusten keskiössä on oltava molempien korkeakoulusektoreiden osaamisen kunnioittaminen, sekä koko korkeakouluyhteisön, että omistajien osallisuus. On tärkeää, että korkeakouluja koskevat päätökset perustuvat osapuolten vahvuuksien tuntemiseen, luottamukselliseen yhteistyöhön ja toimintojen järjestämiseen taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Arenen RAKE- viestin mukaisesti alueilla tarvitaan erilaisia toimintamalleja, mutta niiden kaikkien tulee perustua kansalliseen kokonaiskuvaan ja läpinäkyvään mitoitukseen korkeakoulututuksen ja tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatiotoiminnan kansallisesta kokonaisuudesta.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
Puheenjohtaja, rehtori

Riitta Rissanen
Toiminnanjohtaja